

Asia: VN/10378/2019

Lausuntopyyntö henkilötunnuksen uudistamista pohtineen työryhmän loppuraportista

Lausunnonantajan huomiot ehdotuksen vaikutuksista oman organisaation näkökulmasta

Toimintatapoihin liittyvät suorat ja epäsuorat vaikutukset

-

Arvioidut kustannusvaikutukset

-

Muut vaikutukset

-

Aikataulu ja siirtymäajat

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiateollisuus ry:n lausunto henkilötunnuksen uudistamista pohtineen työryhmän loppuraportista

Energiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtiovarainministeriölle ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Vaihtoehtoisten ratkaisujen kartoittaminen ja ehdotettujen muutosten huolellinen kustannushyötyanalyysi ovat välttämätön osa jatkotyötä

Työryhmän loppuraportti on valmisteltu valtionhallinnon sisäisesti, eikä ehdotettujen muutosten vaikutuksia ole arvioitu vielä yksityisten henkilöiden tai yritysten osalta. Ehdotetuista muutoksista on mielestämme välttämätöntä laatia kattavat yksityisen ja julkisen sektorin käsittävät vaikutus- ja kustannusarviot ennen lainsäädäntömuutosten valmistelun aloittamista. Uudistuksen kustannuksia ja hyötyjä on myös punnittava tarkoin. Lisäksi työryhmän havaitsemien ongelmien ratkaisuvaihtoehtoja tulisi kartoittaa jatkovalmistelussa laajasti ja myös siitä lähtökohdasta, ettei henkilötunnuksen muuttaminen olisi tarpeen.

Tämänhetkinen taloudellinen tilanne huomioiden on arvioitava, onko uudistuksen toteuttaminen nyt välttämätöntä vai tulisiko julkisten ja yksityisten tahojen resurssit keskittää akuutista koronakriisistä selviytymiseen.

Kantamme mukaan lainsäädäntövalmistelua ei tule aloittaa ainoastaan loppuraporttiin pohjautuvan analyysin pohjalta, koska lainsäädäntövalmistelun aikaista vaikutusarviointia ei näin laajasti yhteiskuntaan vaikuttavan uudistuksen osalta voida pitää riittävän perusteellisena.

Ikätieto sopimuksenteon edellytyksenä

Loppuraportin mukaan henkilöä yksilöivästä tunnisteesta ei voi jatkossa päätellä henkilötietoja, kuten ikää tai sukupuolta. Uuden henkilötunnuksen pituus ja rakenne vastaisivat nykyistä henkilötunnusta, mutta tunnus koostuu satunnaisesta numerosarjasta. Energia-alan yhtiöille henkilötunnukseen sisältyvä syntymäaika on sopimuksen teon kannalta olennainen ja välttämätön tieto, koska sopimuksen tekevän henkilön täysi-ikäisyydestä on varmistuttava sopimuksen täyttämisen ja perinnän mahdollistamisen varmistamiseksi. Mikäli tieto ei ole jatkossa pääteltävissä henkilötunnuksesta, on tieto hankittava erikseen muualta, joka vaikeuttaa sopimuksentekoprosessia.

Myös asiakas- ja sopimustiedon laadun varmentaminen ja kehittäminen yritysten järjestelmissä perustuu nykypäivänä henkilötunnuksen hyödyntämiseen. Lisäksi kohdennettu asiakasviestintä vaikeutuu, mikäli henkilötunnuksen ikätieto poistetaan.

Tietojärjestelmämuutokset aiheuttavat kustannuksia

Kaikilla henkilötunnuksen rakenteeseen tehtävillä muutoksilla on laajoja vaikutuksia sekä energiayhtiöiden omien tietojärjestelmien että tulevaisuudessa käyttöön otettavan sähkömarkkinatoimijoiden keskitetyn tiedonvaihtojärjestelmän (datahubin) näkökulmasta. Nykymuotoista henkilötunnusta käytetään tänä päivänä yksilöimään asiakas luotettavasti yhtiön eri järjestelmien välisissä integraatioissa sekä valtakunnallisesti datahubissa. Uudistuksen vuoksi toteutettavilla järjestelmämuutoksilla tulee olemaan merkittäviä kustannusvaikutuksia yrityksille.

Datahubin keskitetyn valtakunnallisen luonteen vuoksi muutos tulee toteuttaa kaikilla sähköyhtiöillä samanaikaisesti yhteisesti sovitulla tavalla, mikä edelleen lisää muutoksen toteutuksen haastavuutta ja kustannusvaikutuksia.

Ongelmia tietosuojaan ja asiointiin liittyen

Raportissa on tuotu esiin tietosuojaan liittyviä myönteisiä puolia. On myös mahdollista, että uudistus hankaloittaa asiakkaiden sähköistä asiointia ja tietosuojaakin ainakin hetkellisesti. Tänä päivänä useimpien sähköisten palveluiden kirjautumiset perustuvat pankkitunnistautumiseen, joihin muutos vaikuttaisi hyvin perusteellisesti. On yleisesti tiedossa, että isoihin järjestelmämuutoksiin liittyy ongelmia ja viivästyksiä, joihin toimijat eivät voi aina itse edes vaikuttaa. Ongelmia voi esiintyä eri palveluiden saatavuudessa tai datahubin käytettävyydessä, jos järjestelmämuutokset eivät valmistu kaikilla tahoilla tavoiteaikataulun mukaisesti.

Henkilötunnusjärjestelmä on luotettu ja toimiva järjestelmä, jolla on pitkä, vakiintunut historia. Sitä käytetään yksilöimään tietty henkilö, jolloin on mahdollista yhdistää kyseistä henkilöä koskevia eri tietojärjestelmissä olevia tietoja. Uudistuksen myötä henkilön tunnistustietojen määrä vähenee sellaisissa kanavissa, jossa tunnistusta ei voida tehdä sähköisesti tai henkilöpapereita esittämällä. Tällöin tunnistamisoheiden murrostilanne voi edesauttaa rikollisten suorittamaa "kalastelua" tai toisena henkilönä esiintymisen yrityksiä ja siten mahdollisesti lisätä henkilötietojen päätymistä väärin käsiin. Näkemyksemme mukaan on myös huolestuttavaa, että yksilöivä tunnus voidaan jatkossa myöntää ilman, että on täydellä varmuudella tunnistettu henkilöä.

Annamme mielellämme lisätietoja.

Ystävällisin terveisin

Eeva Kurkirinne

ENERGIATEOLLISUUS RY

Kurkirinne Eeva
Energieateollisuus ry